

LYHTY

Luovan työn tekijät ja yrittäjät

Kannanotto

Julkaistavissa 1.12.2011

Hyvitysmaksun romahdus korjattava

Vuosi sitten 8000 kulttuurin ystävää ja vaikuttajaa – mm. Eino Juhani Rautavaara, Aki Kaurismäki, Jörn Donner, Jenni Vartiainen ja Esa-Pekka Salonen - vetosi adressilla päättäjiin, että hyvitysmaksun romahdus korjattaisiin. Tilanne ei kuitenkaan korjaantunut. Vaikka Opetusministeriön (16.12.2010) vuoden takainen hyvitysmaksutiedote lupasi 20 % kasvua viime vuoteen verrattuna, tämä vuosi on jäämässä jopa viime vuotta heikommaksi.

Syynä hyvitysmaksun alenemiseen on se, että sitä kerätään vain kuudesta prosentista kopiointivälineiden kauppaa. Suuri osa kopiointivälineistä on maksun ulkopuolella. EU-direktiivin mukaan jäsenmaa saa sallia yksityisen kopioinnin sillä edellytyksellä, että siitä järjestetään kohtuullinen hyvitys ("fair compensation"). Kun 94 prosenttia kopiointivälineiden kaupasta on maksun ulkopuolella, tämä ei ole mahdollista.

Lain mukaan hyvitysmaksua pitäisi kerätä kaikista laitteista, joilla kopioidaan merkittäviä määriä teoksia. Tämä ei ole Suomessa enää pitkään aikaan toteutunut. Suuri osa kopioinnista tapahtuu tietokoneen ja musiikkikännykän kaltaisilla laitteilla, josta ei saa lainkaan korvausta.

Kuten 8000 hengen adressissa todettiin, "parasta olisi jos kaikki kopiointiin soveltuvat laitteet olisivat lähtökohtaisesti maksun piirissä, jolloin laitekohtainen maksutaso voisi olla alempi. Kysymys on työpaikoista, pienten yritysten pystyessä pysymisestä ja kansallisesta kulttuurista - suomalaisesta sisältötuotannosta, joka on muodostumassa Suomen menestyksen keskeiseksi moottoriksi."

Vetoamme pääministeri Jyrki Kataiseen, kulttuuri- ja urheiluministeri Paavo Arhinmäkeen ja muihin hallituspuolueiden puheenjohtajiin, että vääristynyt tilanne korjataan nyt ottamalla riittävästi uusia kopiointiin käytettyjä välineitä - kuten tietokoneet, tabletit, tallentava kännykkä muistikortteineen ja USB-muistit - hyvitysmaksun piiriin.

Faktoja hyvitysmaksusta

- EU-direktiivin mukaan jäsenmaassa saadaan sallia yksityinen kopiointi sillä edellytyksellä, että siitä järjestetään kohtuullinen hyvitys ("fair compensation"). Yleisin tapa hoitaa asia on kerätä hyvitysmaksua kopiointivälineiden kuluttajahinnassa.
- Musiikkia ja av-tuotteita kopioidaan Suomessa laillisesti noin 2 miljardin edestä vuodessa. Sitä korvaava hyvitysmaksu romahti viime vaalikaudella 12 miljoonasta noin 6,5 miljoonaan. Maksua kertyy noin 1,2 euroa kansalaista kohden.
- Kopiointiin käytettäviä laitteita myydään vuodessa noin 800 miljoonalla eurolla mutta hyvitysmaksua kerätään vain 50 miljoonan euron laitekaupasta. Ero johtuu siitä, etteivät uudet kopiointivälineet kuten tietokoneet ja musiikkipuhelimet ole maksun piirissä.
- Hyvitysmaksu on jäänyt pahasti jälkeen kuluttajien ostokäyttäytymisestä. Kun vuonna 2007 hyvitysmaksullisia laitteita myytiin 234 miljoonalla, vuonna 2010 niitä myytiin enää vain 59 miljoonalla. Samaan aikaan hyvitysmaksuttomien kopiointivälineiden kauppa kasvoi 631 miljoonasta 687 miljoonaan.
- Tilastokeskuksen keväällä 2011 tekemän yksityistä kopiointia koskevan tutkimuksen mukaan yleisimmät tallennusalustat musiikkia kopioitaessa olivat tietokone (28 % suomalaisista on kopioinut musiikkiaineistoa tietokoneelle viim. 12 kk aikana), matkapuhelin (23 % suomalaisista on kopioinut musiikkiaineistoa matkapuhelimelle viim. 12 kk aikana) ja vasta kolmantena MP3-soitin (17 % suomalaisista on kopioinut musiikkiaineistoa MP3-soittimelle viim. 12 kk aikana).

- Taloustutkimuksen keväällä 2010 toteuttaman tutkimuksen mukaan suomalaisilla on matkapuhelimille tallennettuna noin 100 miljoonaa musiikkitiedostoa
- Myös hyvitysmaksutariffeissa on jälkeenjääneisyyttä: digiboksien tariffi on vuodesta 2005 noussut vain 14 %, vaikka niiden tallennuskapasiteetti on kasvanut 625 % ja samalla niille tallentaminen on kasvanut noin 75 %. Tutkimusten mukaan digiboksille tallennetaan sisältöä vain TV:stä.

Liitteenä

- Tiedote hyvitysmaksusta ja sen käytöstä kulttuurin edistämiseen